

JAV ir ES nedarbo lygio rodiklių palyginimas

Rūta Kropienė

Docentė socialinių mokslų daktarė
Vilniaus universiteto Statistikos katedra
Saulėtekio al. 9, LT-2040 Vilnius
Tel. (370-5) 236 61 43
El. paštas: KRUTA53@msn.com

Šio darbo tikslas – nustatyti, kokią įtaką JAV ir ES nedarbo indikatorių koncepcinės skirtybės turi oficialiam nedarbo lygiui.

Straipsnyje apžvelgiama Tarptautinės darbo tarnybos (TDT) nedarbo apibrėžimo interpretacija JAV ir ES lyginamosiose programose bei šioje srityje pasiekta pažanga; aptariami darbo jėgos ir bedarbio kategorijų ypatumai ir esminės koncepcinės skirtybės; nagrinėjama, kokius ES duomenų koregavimus atlieka JAV Darbo statistikos biuras (DSB). Remiantis JAV DSB duomenimis, kiekybiškai įvertinama metodologinių skirtybių įtaka nedarbui, reziumuojami tyrimo rezultatai ir pateikiamos išvados.

Straipsnis parašytas JAV DSB atliekamų JAV ir ES nedarbo indikatorių lyginamosios analizės pagrindu.

Autorė dėkinga JAV DSB Tarptautinio darbo statistikos centro direktorei p. E. A. Taylor už suteiktą galimybę detaliai susipažinti su biuro veikla ir naudingų susitikimų su biuro specialistais organizavimą bei visam DSB kolektyvui, geranoriškai pasidalijusiam savo darbo patirtimi ir rezultatais.

1. TDT nedarbo apibrėžimo interpretacijos

Pastaruoju metu pasaulio ekonomikos būklė vis labiau lemia didžiausių ekonomikos bloką: JAV ir ES ekonominė raida. Šiuo kontekstu nedarbo rodikliai yra labai svarbūs ne tik vykdomai šalių makroekonominėi politikai, bet ir tyrinėtojams ir rinkų dalyviams, priimant investavimo, rizikos vertinimo ir kitus sprendimus.

Po euro įvedimo atliktas didelis darbas ES šalių nedarbo indikatorių derinimo srityje, todėl JAV ir ES nedarbo rodikliai tapo labiau palyginami. Daug dėmesio šiai problemai skiria ir JAV Darbo statistikos biuras. Tačiau

dar išlieka nemažai metodologinių skirtybių, turinčių įtakos bendram nedarbo rodiklių lygiui. Dėl santykiškai didelio nedarbo ES lyginimo tikslumas yra dar svarbesnis, nes JAV darbo rinkos statistika ir politika pagrįstai laikoma viena iš efektyviausių pasaulyje.

Pirmuosius reguliarius tarptautinius nedarbo lygio lyginimus atliko JAV DSB praėjusio šimtmečio septintojo dešimtmečio pradžioje, iš dalies pritaikydamas JAV koncepciją. To paties dešimtmečio pabaigoje Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) įsitraukė į šią sritį, pateikdama Standartizuoto nedarbo lygio programą. Europos Bendrijos Statistikos tarnyba (EUROSTAT) devintojo dešimtmečio viduryje pradėjo šalių

mėnesio nedarbo lygio palyginimus. To paties dešimtmečio pabaigoje TDT inicijavo metinę programą – Lyginamieji nedarbo lygiai. Visos minėtos programos nacionalinius duomenis bandė suderinti pagal bendrą koncepciją. JAV DSB koreguoja šalių duomenis pagal JAV koncepciją o kitos trys programos suderina duomenis pagal TDT koncepciją su tam tikromis interpretacijų variacijomis. Trijų organizacijų (EBPO, EUROSTAT ir TDT) skelbiami standartiniai nedarbo lygio rodikliai rodo panašius rezultatus: didelį nedarbo lygio skirtumą JAV ir Europos Sąjungoje. Įdomu, kiek šį skirtumą lemia koncepcijų nesutapimai, į kuriuos nebuvo atsižvelgta skaičiavimo procedūrose. Visose gyventojų užimtumo programose pažymima, kad tam tikri koncepciniai skirtumai vienodinant nacionalinius duomenis išlieka.

Nedarbas, kaip ir daugelis socialinių fenomenų, gali būti apibūdinamas skirtingai. Joks apibrėžimas negali patenkinti visų analitinių tikslų (C. Sorrento, 1995). Tarptautinio palyginimo tikslu TDT pateikia nacionalinėms statistikos tarnyboms kategorijų apibrėžimus ir jų matavimo rekomendacijas, jie daugeliui šalių tampa standartais (Tarptautinė darbo organizacija). Todėl apibrėžimai, vartojami šalių darbo jėgos tyrimų programose, iš esmės ir bendrais bruožais yra panašūs, nors skiriasi kai kuriomis detalėmis.

TDT rekomendacijos atsirado kaip daugkartinių ekspertų susitikimų ir statistikų diskusijų tarptautinėse konferencijose kolektyvinis rezultatas. Kompromisų buvo ieškoma įvairiais lygiais, dalyvaujant vyriausybių, darbuotojų profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovams. Buvo atsižvelgta į skirtingą šalių išsivystymą, todėl kartais, siekiant sutarimo, rekomendacijose sąmoningai nebuvo pateikiami griežti apibrėžimai arba buvo siūloma pasirinkti vieną iš variantų.

Aišku, šios rekomendacijos padidino rodiklių palyginimo galimybes, kadangi šalims buvo pateikta bendra koncepcijos sistema. Toliau EBPO tikslino šiuos nurodymus, juos konkretino ir kartu gerino savo šalių narių palyginimų kokybę*. Svarus EUROSTAT vaidmuo atliekant Europos Bendrijos darbo jėgos tyrimus padėjo įtvirtinti bendrą jų interpretavimą Europos Sąjungos teritorijoje.

Vėliausiose TDT rekomendacijose (ILO, 2000) pažymėta, kad **bedarbis yra asmuo, vyresnis nei tam tikro nustatyto amžiaus, kuris neturi darbo, yra pasirengęs dirbti ir aktyviai ieško darbo**. Faktiškai visos šalys sutiko, kad bedarbis asmuo neturi turėti jokio darbo. Tai yra užimtumas turi viršenybę nedarbui. Jos taip pat sutiko, kad bedarbis – asmuo, pasirengęs dirbti ir aktyviai ieškantis darbo. Tačiau šalys yra pasirinkusios skirtingus šių kriterijų įgyvendinimo būdus, ir tai tapo aiškia tarptautinių nedarbo palyginimų nesuderinamumo priežastimi. Kiti TDT apibrėžimai yra arba skirtingai interpretuojami arba tiesiog jais nesivadovaujama, ypač traktuojant studentus, laikinai nedirbančius asmenis, asmenis, laukiančius, kada galės pradėti dirbti, nemokamus šeimos darbininkus, žemiausią darbingo amžiaus ribą ir asmenis, priklausančius karinėms pajėgoms.

Skirtinga bedarbių ir darbo jėgos (visi užimtieji ir bedarbiai) interpretacija atsiranda dėl savitų nacionalinių poreikių ir aplinkybių. Šalys paprastai randa labai svarių priežasčių pagrįsti savo interpretaciją arba kodėl ji nutolusi nuo TDT apibrėžimo. Aišku, tai didina tarptautinio palyginamumo problemas. Todėl TDT rekomenduoja šalims, kurios nukrypsta nuo rekomendacijų, rinkti papildomus

* 1983 m. EBPO rekomendavo visoms šalims narėms priimti vienodą darbo paieškos laikotarpio kriterijų – keturias savaites. Iki to laiko šalys naudojo skirtingus trukmės reikalavimus (nuo vienos savaitės iki 60 dienų).

duomenis, kurie leistų konverguoti nacionalinės statistikos duomenis į atitinkančius tarptautinius standartus duomenis. Kai kurios šalys taip ir elgiasi.

TDT nuostatos skelbia, kad gyventojų surašymai, namų ūkių ir gyventojų užimtumo atrankos tyrimai suteikia galimybę rinkti visapusišką ir išsamią informaciją apie darbo jėgą. Įstaigų ir įmonių apklausos bei administracijos ataskaitos taip pat gali būti panaudotos kaip šaltinis tikslinti ir labiau detalizuoti statistinę informaciją bei užtikrinti jos periodiškumą.

TDT pasiūlymuose teigiama, kad gyventojų užimtumo tyrimai yra svarbiausias duomenų šaltinis atlikti tarptautinį nedarbo palyginimą. Daugelyje šalių tokie tyrimai apima visus darbingo amžiaus gyventojus, nepriklausančius globos įstaigoms, ir juos atliekant vadovaujamosi TDT standartiniais apibrėžimais. Administracijos teikiami duomenys ir informacija, gaunama iš darbo biržų ar panašių institucijų, nėra tinkami tarptautiniams palyginimams, kadangi neapima visų asmenų, kurie gali priklausyti bedarbiams, be to, administracinė tvarka kiekvienoje šalyje yra skirtinga.

Gyventojų užimtumo tyrimai skiriasi periodiškumu ir imties dydžiu.

TDT rekomendacijose nurodoma, kad šalys rinktų ir kauptų gyventojų užimtumo statistiką kas pusmetį.

JAV tyrimai yra atliekami kas mėnesį, tuo tarpu ES tyrimai atliekami kiekvieną pavasarį. Pagal naujus EUROSTAT nuostatus reikalaujama gyventojų užimtumo tyrimų duomenis skelbti kas ketvirtį. Italija, Jungtinė Karalystė ir Olandija atlieka ketvirčio tyrimus, Švedija – mėnesio, o Prancūzija ir Vokietija – kartą per metus – kiekvieną pavasarį.

Gyventojų užimtumo tyrimai labai skiriasi imtimi, atsižvelgiant į tai, tiriami namų ūkiai ar individai, ar kolektyviniai namų ūkiai.

2. Darbo jėgos ir bedarbio kategorijų ypatumai

TDT pataria, kad darbo jėgai būtina nustatyti *žemiausią amžiaus ribą*, tačiau nenurodo, kiekia ji turėtų būti. JAV pasirinko 16 metų, o ES šalys – 15 metų žemiausią darbo jėgos amžiaus ribą.

TDT rekomenduoja visus asmenis, priklausančius ginkluotosioms pajėgoms, priskirti prie darbo jėgos kaip mokamus darbuotojus, neatsižvelgiant į tai, jie yra profesionalūs kariškiai ar pašaukti į karinę tarnybą. JAV neįskaito šių asmenų į darbo jėgą, kitaip tariant, pateikia duomenis tik *civilių asmenų*. Tuo tarpu EUROSTAT darbo jėgai priskiria *profesionalių kariškius*, gyvenančius privačiuose namų ūkiuose.

Pagal TDT rekomendacijas *nemokami šeimos darbininkai* turi būti priskirti prie darbo jėgai be jokių apribojimų pagal dirbtų valandų skaičių. Europos Sąjunga laikosi šių rekomendacijų, tuo tarpu JAV įskaito į darbo jėgą tik tuos nemokamus šeimos darbininkus, kurie nurodytą savaitę dirbo daugiau kaip 15 valandų.

Pastebėta nemažai bedarbio kategorijos apibrėžimo skirtumų.

Visose tyrimų programose nurodomas stebėjimo laikotarpis, kada asmuo aktyviai ieško darbo, yra vienodas – keturios savaitės. Tačiau kriterijai asmens, „aktyviai ieškančio darbo“, šalyse gerokai skiriasi. TDT teigia, kad bedarbis asmuo turi aktyviai ieškoti darbo ir tai turi būti patikrinta apklausos metu. TDT taip pat pateikia sąrašą požymių, kurie leistų apibūdinti asmenį kaip „aktyviai ieškančią darbo“:

- registravimasis darbo biržoje;
- kreipimasis į darbdavius;
- teiravimasis dėl darbo galimose darbo vietose;

- skelbimų dėl darbo išspausdinimas laikraštyje ir atsiliepiamas į laikraščių skelbimus;
- paieška žemės sklypo, pastatų ar technikos, siekiant įsteigti savo verslą;
- prašymo gauti verslo licenciją pateikimas;
- kreipimasis į gimines, draugus ir pažįstamus pagelbėti rasti darbą;
- kiti.

Pažymėtina, kad sąraše nėra tokių kriterijų: „laikraščių skaitymas“ arba „skelbimų studijavimas“; TDT aiškiai nurodo „skelbimų išspausdinimas ir atsiliepiamas į laikraščių skelbimus“. Bet „laikraščių skaitymas“ arba „skelbimų studijavimas“ gali patekti į požymių grupę „kiti“.

JAV DSB programa atlieka objektyviai įvertintą darbo paieškos patikrinimą kaip būtiną sąlygą, leidžiančią asmenį priskirti prie bedarbių, išskyrus tuos asmenis, kurie yra laikinai atleisti iš darbo. Ši programa aiškiai atbija darbo paieškos metodus, kurie skirstomi į „aktyvius“ ir „pasyvius“, ir taip atskiria asmenis, naudojančius „pasyvius“ darbo paieškos metodus, iš bedarbių skaičiaus. Tik metodai, kuriais galima sulaukti rezultato – darbo pasiūlymą, be jokių kitų tolesnių ieškantį darbo asmens veiksmų yra traktuojami kaip „aktyvūs“. Tokio aiškaus aktyvių / pasyvių veiksmų atbijimo neturi nė viena kita programa. Europos Sąjungoje tokie veiksmai, kurie atliekami renkant informaciją apie darbo galimybes, yra laikytini pagrįstais darbo paieškos metodais. Todėl asmenys, pasirenkę pradėti dirbti ir ieškantys darbo tik skaičiuojami laikraščių skelbimus, Europos šalyse priskiriami prie bedarbių.

Pagal TDT koncepciją, asmenys, *laukiantys pradėti naują darbą*, turi būti priskiriami prie bedarbių, be jokių papildomų reikalavimų ar sąlygų. Šiuo apibrėžimu vadovaujasi EUROSTAT. O JAV DSB programa nurodo, kad tokie asmenys gali būti priskirti prie be-

darbių tik tuo atveju, jeigu per pastarąsias keturias savaites „aktyviai“ ieškojo darbo.

TDT rekomenduoja *laikinais nedirbančius asmenis* traktuoti kaip dirbančius, jeigu jie turi stiprų prisirišimą prie savo darbo (įrodymas gali būti atlyginimo mokėjimas, žinoma grįžimo į darbą data ir pan.). Jeigu ryšys su darbu yra silpnas arba jo nėra, šie asmenys turėtų būti skaičiuojami kaip bedarbiai. TDT standartai leidžia laisvai pasirinkti darbo paieškos metodus, bet reikalauja, kad asmuo būtų pasirengęs dirbti. Šių asmenų atžvilgiu šalys naudoja skirtingus sprendimus. EUROSTAT nutarė, kad asmenys, laikinai atleisti iš darbo, privalo ieškoti darbo ir būti pasirengę dirbti, tik tada juos galima priskirti prie bedarbių; antraip jie negali priklausyti darbo jėgai.

Be to, EUROSTAT skaičiuoja asmenis kaip užimtuosius, jie JAV gali būti priskiriami prie „laikinais atleistų iš darbo“ kategorijos. Tai asmenys, kurie nedirba nutraukus gamybą dėl techninių ar ekonominių priežasčių. Šie asmenys traktuojami kaip užimtieji, nes turi formalų darbą.

JAV statistika laikinai nedirbančius asmenis traktuoja kaip bedarbius, be jokių darbo paieškos reikalavimų. Šiai kategorijai priskiriami asmenys, kurie tikisi grįžti į darbą šesiu mėnesių laikotarpiu arba kuriems darbdavys yra paskyręs grįžimo į darbą datą.

TDT apibrėžime teigiama, kad bedarbis turi būti *pasirengęs pradėti dirbti nurodytą laikotarpį*, bet jokio konkretaus laikotarpio nenurodo. JAV tai interpretuojama kaip pasirengimas pradėti dirbti nurodytą savaitę. EUROSTAT, atvirkščiai, pripažįsta pasirengimą pradėti dirbti dviejų savaičių laikotarpiu po interviu (apklausos) (EUROSTAT, 1996). Vienintelė išimtis, kurią leidžia JAV programa, yra asmenims, laikinai negalintiems pradėti dirbti nurodytą savaitę dėl ligos arba laukiantiems, kada galės pradėti dirbti.

Labiau apribotą šios kategorijos interpretaciją JAV lėmė tai, kad į šios šalies darbo jėgą patenka daug studentų. Griežtesnio kriterijaus taikymas leidžia skaičiuoti tik tuos studentus, kurie iš tikrųjų gali dirbti. Šis klausimas yra mažiau svarbus toms šalims, kurios neturi didelės studentų darbo jėgos ir tai, ko gero, paaiškina platesnę EUROSTAT naudojamą „gebėjimo dirbti“ sampratą.

Remiantis TDT nuostatomis, *studentai*, tenkinantys visus bedarbio kriterijus, turi būti priskirti prie bedarbių. Jie neturėtų būti išskirti į atskirą specialią grupę. EUROSTAT vadovaujasi šiomis TDT rekomendacijomis. Tačiau Švedijos statistika traktuoja studentus skirtingai nei kitas darbo jėgos grupes. Šioje šalyje stacionaro studentai, ieškantys darbo visą darbo dieną ar dalį darbo dienos, nepriskiriami prie bedarbių. Švedijos vyriausybė dar 1986 metais priėmė sprendimą, kad studentai neturi būti priskirti prie bedarbių netgi jei jie tenkina visus tris TDT kriterijus: neturi darbo, ieško darbo ir yra pasirengę pradėti dirbti. Tačiau Švedijoje harmonizuotas nedarbo lygis skaičiuojamas įskaitant ir studentus, kurie ieško darbo. JAV neįprasta, kad dienių studijų studentai dirbtų visą arba dalį darbo dienos. Todėl visi studentai, kurie atsako į klausimą, kad pastaruoju metu gali dirbti ir ieško darbo, yra traktuojami kaip bedarbiai.

JAV asmenys, kurie dirba mažiau nei 15 valandų per savaitę, nepriskiriami prie užimtųjų kategorijos. Jeigu jie yra pasirengę dirbti ir aktyviai ieško darbo, statistika juos apibrėžia kaip bedarbius. Atitinkamai pagal TDT ir EUROSTAT koncepcijas šie asmenys negali būti traktuojami kaip bedarbiai, nes jie priskirtini prie užimtųjų kategorijos. Kadangi nemokamų šeimos darbininkų yra santykiškai nedaug, o jų, priskirtinų prie bedarbių, skaičius yra dar mažesnis, tai šio skirtumo nepaisoma koreguojant nedarbo duomenis pagal

JAV koncepciją. Vienintelis JAV duomenų patikslinimas buvo atliktas visus nemokamus šeimos darbininkus, dirbančius mažiau nei 15 valandų per savaitę, atėmus iš darbo jėgos skaičiaus.

3. Koncepcijų skirtybės

Nedarbo ir darbo jėgos kategorijų skirtybės JAV ir Europoje yra dėl trijų priežasčių:

1) JAV gyventojų užimtumo tyrimo programos apibrėžimai nevisiškai atitinka TDT rekomenduojamus apibrėžimus;

2) kai kurios ES šalys nukrypsta nuo TDT apibrėžimų tais aspektais, kuriais JAV ir TDT formuluotės visiškai sutampa;

3) kai TDT pasiūlymai yra griežtai neapibrėžti arba pasirinktiniai, šalys renkasi skirtingas jų interpretacijas.

Manytume, koncepcijų skirtybės būtų galima susisteminti pagal jų poveikį JAV nedarbo lygio rodikliui (skirtybės, kurios didina ir kurios mažina nedarbo lygį tarptautiniuose palyginimuose).

Svarbiausios skirtybės, kurios sąlygiškai mažina JAV rodiklius, palyginti su kitų šalių, būtų šios:

- žemiausia amžiaus riba, kurią naudoja JAV statistika, skaičiuodama nedarbo lygį, yra 16 metų, o EUROSTAT naudoja 15 metų žemiausią ribą. Aišku, kad jaunesnio amžiaus žmonių yra daug didesnis nei vidutinis nedarbo lygis;

- asmenys, „pasyviai“ ieškantys darbo (skaitantys laikraščius ir nagrinėjantys darbo pasiūlymų skelbimus ar teigiantys, kad taip ieško darbo), JAV netraktuojami kaip bedarbiai, tuo tarpu Europoje – priskiriami prie bedarbių;

- kriterijai, vertinant žmogaus pasirengimą pradėti dirbti, yra daug griežtesni JAV nei Europoje.

• nuo 1994 m. JAV reikalaujama, kad asmenys, laukiantys, kada galės pradėti dirbti, turi elgtis kaip asmenys, ieškantys darbo (keturias savaites aktyviai ieškoti darbo), o Europoje tokiems asmenims nebūtina užsiimti darbo paieška, kad jie būtų traktuojami kaip bedarbiai.

Esminės skirtybės, kurios sąlygiškai didina arba mažina JAV nedarbo lygį, palyginti su kitomis šalimis, būtų šios:

- visi laikinai nedirbantys asmenys JAV yra traktuojami kaip bedarbiai, be jokių papildomų reikalavimų. Europoje laikinai nedirbantys asmenys yra klasifikuojami kaip užimtieji, jeigu jie išlaiko stiprų ryšį su savo darbo viete. Jeigu tokio ryšio nėra, šie asmenys turi „aktyviai“ ieškoti darbo, kad būtų priskirti prie bedarbių kategorijos. Todėl tuo atveju, kai laikinai nedirbantys asmenys turi silpną ryšį su darbo viete ir „aktyviai“ neieško darbo, jie nepriskiriami prie darbo jėgos kategorijos;

- JAV studentai, pasirengę dirbti ir aktyviai ieškantys darbo, yra klasifikuojami kaip bedarbiai. Švedijoje studentai, kurie nurodo, kad pasirengę dirbti ir ieško darbo visą arba dalį dienos, nepriskiriami prie darbo jėgos;

- JAV darbo jėgai priklauso tik tie šeimos darbininkai, kurie dirba 15 valandų ir daugiau per savaitę, o Europoje – visi nemokami šeimos darbininkai.

- JAV neįskaito į darbo jėgą karjeros kariškių, o Europos Sąjungoje – įskaitomi visi karjeros kariškiai, reziduojantys privačiuose namų ūkiuose.

4. EUROSTAT duomenų koregavimas JAV DSB

Per pastaruosius trisdešimt metų JAV Darbo statistikos biuras atliko daug užsienio šalių duomenų perskaičiavimų, kad padarytų juos

labiau palyginamus su JAV duomenimis (BLS, 1989). Tokių perskaičiavimų poreikis gerokai sumažėjo apie 1990 metus, kai daugelis šalių pradėjo reguliarius darbo jėgos tyrimus, iš esmės vadovaudamosi TDT rekomendacijomis. Dabar tokie tyrimai, kai jų metu naudojami papildomi klausimai ir pasirengimo dirbti bei darbo paieškos testai, pateikiami visiems potencialiai galimiems bedarbiams, tapo būtinybe vertinant šalies nedarbo lygį.

Pastaruoju metu JAV DSB atlieka tik kelių neatitikimų perskaičiavimus. Kaip minėjome, duomenys perskaičiuojami remiantis civilių darbo jėga, eliminuojant karjeros kariškius tų šalių, kuriose jie priskiriami prie darbo jėgos. Be to, iš darbo jėgos atimami nemokami šeimos darbininkai, dirbantys mažiau nei 15 valandų per savaitę. Ankstesniais metais tokių asmenų skaičius daugelyje šalių buvo gana reikšmingas, o vėliau jis sumažėjo tiek, kad į jį atsižvelgti nebėra prasmės ir nepagrįsta. Vienintelis pertvarkymas, kurį DSB atlieka Švedijos bedarbių skaičiui, – tai padidina jį ieškančių darbo studentų skaičiumi. Minėjome, EUROSTAT taip pat atlieka tokius Švedijos duomenų pertvarkymus.

Iki šio laiko DSB priimdavo kitų šalių nedarbo duomenis kaip priimtinus, palyginti su JAV koncepcija, jei tik būdavo atlikti pasirengimo dirbti ir darbo paieškos testai. Biuras nenagrinėjo ir nekoregavo koncepcijų skirtumų, vertinant TDT rekomendacijų įgyvendinimą. Taigi daugelis nesutapimų išliko remiantis tokiais motyvais ir paaiškinimais*:

- perskaičiavimo poveikis būtų labai nereikšmingas arba jo visai nebūtų;

- informacija, būtina atlikti koregavimą, yra sunkiai prieinama; arba

- skirtumų suderinti iš esmės negalima.

* Interviu su JAV DSB Užimtumo ir nedarbo statistikos skyriaus specialistais: K. D LeVasseur ir L. B. Siegel.

Biuras nedaro jokių perskaičiavimų, kad būtų eliminuoti asmenys, „pasyviai“ ieškantys darbo, iš Europos Sąjungos bedarbių skaičiaus, kadangi šie duomenys buvo renkami nereguliariai ir nėra pastovūs. Taip pat pertvarkymai neatliekami ir dėl TDT kriterijų įgyvendinimo skirtybių, nes išlieka tam tikrų specifinių duomenų stygius.

DSB palyginimo programa tvirtai vadovaujasi tuo, kad ES žemutinė darbingo amžiaus riba neturėtų būti standartizuota pagal JAV 16 metų ribą, bet ji turi būti adaptuota, atsižvelgiant į asmenų, baigiančių mokyklą, dominuojantį amžių kiekvienoje šalyje. Duomenys rodo, kad Vokietijoje, Italijoje, Olandijoje mokyklas dažniausiai baigia 15 metų ir vyresni, o Prancūzijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje – 16 metų ir vyresni.

DSB programa nekoreguoja „laikiniai nedirbančių“ kategorijos traktavimo skirtybių. JAV ir ES „laikiniai nedirbančių“ asmenų situacija iš esmės yra labai skirtinga, kadangi šios kategorijos traktuojamos pagal nacionalinius apibrėžimus. Nuo 1994 m. JAV reikalaujama, kad asmuo būtų pripažintas kaip laikinai nedirbantis, jeigu jis tikisi gauti iš darbdavio pranešimą apie sugrąžinimą į darbą arba sugrįžimo į darbą datą. Šis pasikeitimas didina galimybę europinius duomenis pertvarkyti pagal JAV koncepciją, įskaitant „laikiniai nedirbančius“ asmenis į bedarbių skaičių tuo pagrindu, kad jie niekur nedirba ir norėtų žinoti grįžimo į darbą datą arba bent darbdavio pažadą juos sugrąžinti į darbą. Kita vertus, čia galima paprieštarauti, argumentuojant tuo, kad tokiomis aplinkybėmis europiečiams labiau tikėtina būti sugrąžintiems į darbą nei amerikiečiams ir todėl jie neturėtų būti įtraukti į bedarbių grupę.

Kitose straipsnio dalyse pateikti autorės skaičiavimai leidžia įvertinti, kiek reikšmingas yra anksčiau aptartų koncepcinių skirty-

bių, kurios dar nėra pakankamai apskaitomos atliekant tarptautinius palyginimus, poveikis nedarbo lygio rodikliams.

5. ES nedarbo lygis pagal JAV koncepciją

ES nedarbo lygio pagal JAV koncepciją perskaičiavimas yra atliktas visų šalių narių kartu, taip pat atskirai šešių valstybių, kurios įtrauktos į JAV Darbo statistikos biuro tarptautinio palyginimo programą. Apibendrinant galima pažymėti, kad geriausio palyginamumo pavyko pasiekti atlikus tokius perskaičiavimus:

- iš darbo jėgos eliminavus 15 metų asmenis, nemokamus šeimos darbininkus, kurie dirba mažiau nei 15 valandų per savaitę, bei karjeros kariškių personalą;
- iš bedarbių eliminavus pirmiau išvardytų kategorijų asmenis, be to, asmenis, laukiančius, kada galės pradėti dirbti, asmenis, „pasyviai“ ieškančius darbo, ir tuos, kurie nėra pasirengę pradėti dirbti nurodytą savaitę; pridėjus pakoreguotą laikinai nedirbančių asmenų skaičių.

Autorės atlikto duomenų suderinimo rezultatai pateikiami I lentelėje. Perskaičiuota atsižvelgiant į veiksmų poveikį nedarbo lygio rodikliams.

Todėl ES nedarbo lygį galima suderinti su JAV koncepcija jį didinant:

- asmenis, laikinai nedirbančius, ir tuos, kurie neieško darbo, priskyrus prie bedarbių;
- iš darbo jėgos atėmus karjeros kariškius ir nemokamus šeimos darbininkus, dirbančius mažiau nei 15 valandų per savaitę.

ES nedarbo lygį galima suderinti jį mažinant, iš bedarbių išskaičiuojant asmenis:

- „pasyviai“ ieškančius darbo;
- tiriamą savaitę nepasirengusius pradėti dirbti;

1 lentelė. Europos Sąjungos 2000 m. duomenų koregavimas pagal JAV koncepciją, tūkstančiais žmonių*

	Visos ES šalys	Prancūzija	Vokietija	Italija	Olandija	Švedija	J. Karalystė
Darbo jėga	172 815	26 057	39 448	23 475	8080	4364	29 345
(-) 15 m. asmenys	220	9	24	58	72	-	-
(-) nemokami šeimos darbininkai	362	35	129	29	19	8	58
(-) karjeros kariškiai	436	-	228	4	33	15	-
(-) kiti**	1029	226	152	242	13	11	105
Standartizuotas civilių darbo jėgos skaičius	170 768	25 787	38 915	23 142	7943	4330	29 182
Bedarbiai	14 447	2669	3123	2545	220	239	1634
(-)15 m. asmenys	57	2	2	21	19	-	-
(-) „pasyviai“ ieškantys darbo	373	5	17	155	-	-	45
(-) laukiantys, kada galės pradėti dirbti	430	185	75	59	10	5	36
(-) nepasirengę pradėti dirbti nurodytu laikotarpiu	347	62	77	57	7	8	36
(+) dvigubo skaičiavimo koregavimas	121	25	17	29	4	1	12
(+) laikinai nedirbantieji	177	15	7	56	-	9	34
Standartinis bedarbių skaičius	13 538	2455	2976	2338	188	236	1563
Nedarbo lygis, procentais:							
Skelbtas	8,3	10,2	7,9	10,8	2,7	5,5	5,6
Apskaičiuotas pagal JAV koncepciją*	7,9	9,5	7,6	10,1	2,4	5,4	5,4
Apskaičiuoto ir skelbto nedarbo lygių santykis	0,94	0,93	0,96	0,94	0,89	0,98	0,96
JAV DSB koreguotas nedarbo lygis, procentais	-	10,2	7,9	10,9	2,7	5,6	5,6
JAV DSB ir skelbto nedarbo lygių santykis	-	1,00	1,00	1,01	1,00	1,01	1,00

* JAV DSB duomenys

** Asmenų „pasyviai“ ieškančių darbo, laukiančių, kada galės pradėti dirbti, nepasirengusių pradėti dirbti nurodytu laiku skaičiai ir dvigubo skaičiavimo koregavimo suma

- 15 metų asmenis;
- laukiančius naujo darbo pradžios, bet neieškančius darbo.

Logiškai paaiškinti rodiklius, didinančius nedarbo lygio pertvarkymus, galima tuo, kad, EUROSTAT nuomone, laikinai nedirbantys ir ieškantys darbo asmenys sudaro tik labai nedidelę dalį, apie 0,2 proc., visų ES bedarbių (EUROSTAT, 1999). Taigi ši nedidelė grupė yra priskiriama prie bedarbių. Kai kurie asmenys priskiria save prie užimtųjų, bet kartu nurodo, kad tiriamą savaitę nedirbo dėl techninių ar ekonominių priežasčių, pagal JAV koncepciją jie turėtų būti klasifikuojami kaip „laikiniai nedirbantys“. Šiuo atveju jie turėtų būti klasifikuojami kaip bedarbiai, o toks koregavimas leidžia įvertinti poveikio palyginimui dydį.

EUROSTAT nurodo, kad skaičius asmenų, nedirbusių tiriamą savaitę dėl techninių ir ekonominių priežasčių, yra reikšmingas. Tačiau skaičiavimai rodo, kad ES nedarbo lygis padidėtų tik 0,1 procentiniu punktu šiuos asmenis priskyrus prie bedarbių.

Be to, iš darbo jėgos išskaičiavus karjeros kariškius, nemokamus šeimos darbininkus, dirbančius mažiau nei 15 valandų per savaitę, nedarbo lygio rodiklis padidėtų 0,1 procentinio punkto. Todėl visi šie pertvarkymai padidintų ES nedarbo lygį tik 0,2 procentinio punkto.

Toliau analizuojami rezultatai, atlikus nedarbo lygį mažinančius suderinimus.

„Pasyviai“ ieškantys darbo. Nuo 1998 m. EUROSTAT atlikdama gyventojų užimtumo

tyrimus pradėjo rinkti duomenis pagal visus 12 darbo ieškojimo būdų (A. Clark, 1999). Rezultatai parodė, kad ES šalyse 46 proc. bedarbių skaito skelbimus, bet tik 2,15 proc. bedarbių naudoja šį vieną būdą rasti darbą (žr. 2 lentelę).

Pastebima didelė variacija šių dviejų grupių viduje. Jungtinėje Karalystėje buvo didžiausia dalis bedarbių, nurodžiusių, kad skaito skelbimus, ir tai yra darbo ieškojimo metodas, o Italijoje buvo didžiausia dalis bedarbių, naudojusių tik šį metodą ieškoti darbo. Prancūzijoje ir Vokietijoje taip pat reikšminga dalis bedarbių naudoja šį metodą, bet labai nedaug pasirinko jį kaip vienintelį būdą ieškoti darbo.

Olandija iki šiol užimtumo tyrimuose renka duomenis tik apie pagrindinį darbo ieškojimo būdą. Todėl tyrimų duomenys rodo, kad šios šalies bedarbiai nenurodo skelbimų skaitymo kaip pagrindinio arba vienintelio darbo ieškojimo būdo. Švedijoje tik labai nedidelė dalis bedarbių studijavo skelbimus ir nurodė tai kaip vieną iš darbo ieškojimo būdų, bet ne vienintelį.

Taigi šie nacionaliniai duomenys padėjo pagrįsti EUROSTAT tyrimų rezultatus apie asmenis, „pasyviai“ ieškančius darbo (1 lentelė). Koregavimas sumažino ES nedarbo lygį tik 0,2 procentinio punkto. Šiek tiek didesnė atlikta Italijos nedarbo lygio korekcija: jis sumažėjo 0,6 procentinio punkto. Jungtinės Karalystės nedarbo lygis sumažėjo 0,2 procentinio punkto. Praktiškai visoms šiame straipsnyje nagrinėtoms ES šalims „pasyviai“ ieškančių darbo asmenų eliminavimo poveikis yra lygus 0.

Sudėtingiausia buvo nustatyti skaičių bedarbių, kurie *neapsirengę pradėti dirbti tiriamą savaitę*. Keli nurodymai nustatyti šios grupės asmenų skaičių yra pateikti danų darbo jėgos tyrimo programoje, kurioje numatyta

2 lentelė. *Bedarbiai, „pasyviai“ ieškantys darbo, procentais**

Šalys	Skaitantys skelbimus	Tik skaitantys skelbimus
Prancūzija	73,14	0,15
Vokietija	37,53	0,44
Italija	31,07	5,43
Olandija	0,0	0,0
Švedija	4,00	0,0
Jungtinė Karalystė	85,98	2,51

* JAV DSB duomenys.

rinkti tokią informaciją. Danijos statistika renka duomenis, kada tiriamas asmuo yra pasirengęs pradėti dirbti: savaitės, dviejų savaičių, mėnesio laikotarpiu ir t. t. Rezultatai parodė, kad 2000 m. 96 proc. nedirbančiųjų teigė, kad jie gali pradėti dirbti per savaitę, o tai teikia pagrindą priskirti juos prie bedarbių. Tačiau surinkti duomenys nevisiškai atitinka JAV koncepcijos, pagal kurią asmenys, laikinai sergantys arba laukiantys, kada galės pradėti dirbti, turi būti priskirti prie bedarbių net jei jie nepasirengę pradėti dirbti tiriamą laikotarpį, poreikius. Taigi 1 lentelėje šio veiksnio poveikis ES bedarbių skaičiui buvo įvertintas 2 procentais ir atitinkamai nedarbo lygį sumažino 0,2 procentinio punkto.

EUROSTAT duomenimis, 15 metų asmenų grupės nedarbas yra labai didelis ir sudaro apie 25 proc., bet kadangi šio amžiaus bedarbių skaičius yra labai mažas, tai bendrą ES nedarbo lygį šios pozicijos pakoregavimas sumažino tik 0,02 procentinio punkto. 2000 m. labiausiai pakito Olandijos nedarbo lygis: eliminavus šios grupės asmenis iš bedarbių kategorijos, nedarbo lygis sumažėjo 0,2 procentinio punkto.

EUROSTAT tyrimų rezultatai skelbia, kad 2000 m. asmenys, *laukiantys, kada galės pradėti dirbti*, sudaro 5,5 proc. visų bedarbių. Nėra jokių duomenų, kiek daug tokių asmenų ieško darbo, kadangi ši grupė nėra apklausiama apie darbo paiešką. Tariant, kad maždaug

pusė šių asmenų turėtų būti nepriskiriami prie bedarbių pagal JAV koncepciją (kadangi jie „aktyviai“ nieiško darbo pastarąsias keturias savaites), apytikriai ES nedarbo lygis turėtų sumažėti apie 0,2 procentinio punkto. Atlikus perskaičiavimus paaiškėjo, kad didžiausią poveikį šis koregavimas turėjo Prancūzijos nedarbo lygiui, jis sumažėjo nuo 10,2 proc. iki 9,5 procento. Tai galima paaiškinti santykiškai dideliu šios grupės asmenų skaičiumi ir tuo, kad prancūzų tyrimo prognoze yra tiesioginis klausimas apie svarstomą problemą, o nepasikliaujama savanoriška informacija.

Eliminuojant *dvigubą skaičiavimą* atskirose grupėse, teko koreguoti bedarbių skaičių, padidinant patikslinimų pagal bedarbių grupes sumą 10 procentų (Pavyzdžiui, 15 metų asmenys taip pat gali priklausyti ir „pasyviai“ ieškančiųjų darbo grupei.) Šie perskaičiavimai sumažino ES nedarbo lygį 0,6 procentinio punkto.

Įvertinus *visų perskaičiavimų rezultatus*, Europos Sąjungos nedarbo lygis sumažėjo 0,4 procentinio punkto (padidėjo 0,2 ir sumažėjo 0,6 procentinio punkto). Taigi atlikti duomenų koregavimai pagal JAV koncepciją 2000 m. ES nedarbo lygį sumažino nuo 8,3 proc. iki 7,9 procento. Tačiau tenka pripažinti, kad dideli JAV ir ES duomenų skirtumai vis dar lieka neišaiškinti dėl matavimo skirtumų. Akivaizdu, kad Prancūzijos nedarbo lygio sumažėjimą nuo 10,2 proc. iki 9,5 proc. iš dalies lėmė asmenų laukiančių, kada galės pradėti dirbti, skirtingas traktavimas ir eliminavimas iš bedarbių skaičiaus. Italijos nedarbo lygiui, kuris sumažėjo nuo 10,8 proc. iki 10,1 proc., didžiausią poveikį turėjo „pasyviai“ ieškančiųjų darbo išskaičiavimas iš bedarbių skaičiaus.

Priešpaskutinė 1 lentelės eilutė rodo, koks būtų ES nedarbo lygis, jei būtų pritaikyta tik JAV DSB atliekamų perskaičiavimų metodika.

Faktiškai jis beveik nesiskirtų nuo EUROSTAT skelbiamų duomenų, kadangi DSB koreguoja tik darbo jėgos duomenis (atima nemokamus šeimos darbininkus, kurie dirba mažiau nei 15 valandų per savaitę, ir karjeros kariškius), o bedarbių skaičius lieka nepakeistas.

6. JAV nedarbo lygis pagal EUROSTAT koncepciją

Kitas būdas panagrinėti nedarbo lygio palyginamumo problemą yra JAV rodiklius priderinti pagal europietišką koncepciją, įvertinant lyginamąsias Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos bei Tarptautinės darbo tarnybos programas, kurios naudoja JAV statistikos duomenis kaip palyginamus su kitų EBPO šalių duomenimis. Taigi JAV duomenys galėtų būti suderinti pagal EUROSTAT koncepciją, perskaičiavus bedarbių skaičių (Ph. Rones, 1998):

- pridėjus asmenis, „pasyviai“ ieškančius darbo;
- atsakius pasirengimo pradėti dirbti nurodytą laikotarpį reikalavimo;
- pridėjus 15 m. asmenis;
- atsakius darbo paieškos reikalavimo asmenims, kurie laukia, kada pradės dirbti naujame darbe;
- atėmus laikinai nedirbančius asmenis;
- darbo jėgos skaičių padidinus karjeros kariškių ir nemokamų šeimos darbininkų, dirbančių mažiau nei 15 valandų per savaitę, skaičiumi.

Pagrįsti šių pertvarkymų teisingumą būtų galima tokiais pat svarstymais, kurie buvo prieš tai aptarti šiame straipsnyje.

Trečioje lentelėje parodyti dviejų perskaičiavimo modelių rezultatai: 1) Europos nedarbo lygio koregavimas pagal JAV koncepciją ir 2) JAV nedarbo lygio koregavimas pagal Europos koncepciją.

3 lentelė. Perskaičiavimų poveikis 2000 m. nedarbo lygiui, procentiniais punktais*

<i>Straipsniai</i>	<i>Europos nedarbo lygiui pagal JAV koncepciją</i>	<i>JAV nedarbo lygiui pagal Europos koncepciją</i>
„Pasyviai“ ieškantieji darbo	- 0,198	+ 0,146
Pasirengę pradėti dirbti nurodytu laiku	- 0,184	+ 0,100
15 m. asmenys	- 0,020	+ 0,080
Laukiantieji, kada galės pradėti dirbti	- 0,228	+ 0,055
Dvigubas skaičiavimas	+ 0,064	-
Iš viso:	- 0,6	+ 0,4
Laikiniai nedirbantys asmenys	+ 0,104	- 0,378
Nemokami šeimos darbininkai	+ 0,022	-
Kariškiai	+ 0,026	- 0,040
Iš viso:	+ 0,2	- 0,4
IŠ VISO:	- 0,4	0

* 1 stulpelio duomenys apskaičiuoti remiantis 1 lentelės duomenis, 2 stulpelio duomenys apskaičiuoti naudojant JAV DSB duomenis

JAV DSB duomenimis, asmenys, „pasyviai“ ieškantys darbo, kurie nedirbo ir buvo pasirengę pradėti dirbti nurodytą laikotarpį, sudarė apie 3,4 proc. visų JAV bedarbių. Jų priskyrimas prie bedarbių padidintų nedarbo lygį 0,15 procentinio punkto. Be to, asmenis, atitinkančius visus bedarbio kriterijus, išskyrus jų pasirengimą pradėti dirbti tiriamą savaitę, priskyrus prie JAV bedarbių, nedarbo rodiklis padidėtų 0,3 procentinio punkto. Todėl JAV nedarbo lygio padidinimas 0,1 procentinio punkto (suderinus pasirengimo dirbti kriterijų su Europos koncepcija) atrodo visiškai priimtinas.

Jauni, 15 m. žmonės nėra įskaitomi į JAV darbo jėgą. DSB duomenimis, šių asmenų priskyrimas prie bedarbių, padidintų nedarbo lygį 0,08 procentinio punkto.

Priskyrus prie bedarbių asmenis, laukiančius, kada pradės dirbti naujame darbe, ir todėl nebeieškančius darbo, poveikis nedarbo lygiui būtų dar mažesnis ir jį padidintų tik 0,05 procentinio punkto.

Šie koregavimai JAV nedarbo lygį padidintų 0,4 procentinio punkto.

Kiti veiksniai JAV nedarbo lygį koreguoja priešinga kryptimi, jį mažina.

Laikiniai nedirbančių asmenų 2000 m. JAV buvo 14 proc. visų bedarbių. Labai tikėtina, kad kai kurie laikiniai nedirbantys amerikiečiai, anot EUROSTAT, turėtų būti traktuojami kaip dirbantieji, kadangi jie žino grįžimo į darbą datą ir neieško kito darbo. DSB duomenimis, apie 40 proc. šios kategorijos asmenų nurodo, kad jie ieškojo darbo pastarąsias keturias savaites. Nėra žinoma, kiek jų „aktyviai“ ar „pasyviai“ ieškojo darbo, nes šios kategorijos asmenims nebuvo pateikta jokie papildomo klausimyno apie darbo paieškas. Tarkime, kad visi 40 proc. „aktyviai“ ieškojo darbo, ir jie lieka bedarbių grupėje. Tuomet pataisymai atliekami, atsižvelgiant į likusius 60 proc., juos eliminuojant iš bedarbių skaičiaus. Šie pakeitimai sumažina nedarbo lygį 0,38 procentinio punkto.

Nemokamų šeimos darbininkų, dirbančių mažiau nei 15 valandų per savaitę, skaičius yra tiek mažas, kad neturi jokie poveikio nedarbo lygiui, o karjeros kariškių priskyrimas prie darbo jėgos sumažintų JAV nedarbo lygį tik 0,04 procentinio punkto.

Iš viso šie koregavimai sumažintų nedarbo lygį 0,4 procentinio punkto, tai atitiktų didinančių veiksnių poveikį. Taigi pritaikius

EUROSTAT koncepcija, 2000 m. JAV nedarbo lygis liktų nepakitęs ir sudarytų 4,5 procento.

Išvados

1. Per pastarąjį dešimtmetį pasiekta didelė pažanga JAV ir ES nedarbo rodiklių suderinimo srityje. Prie šios pažangos prisidėjo JAV Darbo statistikos biuras, kuris koreguoja ES šalių duomenis pagal JAV koncepciją bei Europos ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, EUROSTAT ir Tarptautinė darbo tarnyba, kurios analogiškus duomenis suderina pagal TDO koncepciją.

2. Pagrindinis nedarbo rodiklių tarptautinių palyginimų duomenų šaltinis yra gyventojų užimtumo tyrimai. JAV ir ES šalyse jie atliekami skirtingu periodiškumu ir yra skirtingos imties. EUROSTAT tenka svarbus vaidmuo, įvertinant bendrą tokių tyrimų interpretavimą ES šalyse.

3. Vis dar išlieka metodologinių skirtubių, mažinančių nedarbo lygio JAV ir ES šalyse palyginimo tikslumą. Tai:

➤ nevienoda darbo jėgos žemiausia amžiaus riba (JAV – 16 metų, ES – 15 metų);

➤ nevienodas karjeros kariškių ir nemokamų šeimos darbininkų priskyrimas ar nepriskyrimas prie darbo jėgos.

4. Reikėtų patikslinti ir bedarbio kategoriją, ji JAV ir ES nesutampa pagal laikinai nedirbančiųjų, studentų, nemokamų šeimos darbininkų bei pasirengimo pradėti dirbti ir darbo paieškos kriterijus. Todėl duomenų naudotojai turėtų gerai išmanyti šią koncepcinių skirtubių sritį.

5. Skaičiavimai parodė, kad išlikusios metodologinės skirtybės turi įtakos nedarbo lygiui, nors ir nedidele, bet visai į jas neatsižvelgti būtų neteisinga.

Pritaikius JAV koncepciją visų ES šalių ir kai kurių jos valstybių perskaičiuotas nedarbo lygis, 2000 m. duomenimis, sumažėtų nuo 0,1 iki 0,7 procentinio punkto, o ES – 0,4 procentinio punkto. Neabejotina, kad suderinimo poveikis ilgainiui gali keistis.

6. Tikslnesni nedarbo lygio JAV ir ES šalyse palyginimai galimi tik pašalinus nevienareikšmes darbo jėgos sudėties interpretacijas arba koreguojant jos koncepcines skirtības papildomais skaičiavimais, jiems reikėtų atliekant gyventojų užimtumo tyrimus, pateikti papildomus klausimus (testus) potencialiems bedarbiams.

7. Išlieka ir kai kurių nekonceptinių skirtubių, kaip antai: klausimų formuluotės, eiliškumas, tyrimų atrankos modelis, duomenų rinkimo metodai ir kt., kurios taip pat gali turėti įtakos rodiklio dydžiui ir lyginimo tikslumui.

LITERATŪRA

1. Andrew Clark. Methods of Jobsearch by the Unemployed in OECD Countries // 17th meeting of Working Party on Employment and Unemployment Statistics. Paris, 1999, April 22 and 23.

2. Current international recommendations on labour statistics. Edition 6th. Geneva: ILO, 2000.

3. International Comparisons of Unemployment, Bulletin. Bureau of Labor Statistics, 1989.

4. Labor Force Survey: Methods and Definitions, 1999 Series. Eurostat, 1999.

5. Phil Rones. Comparison of the Labor Market Outcomes of Active and Passive Job Search // Paris Group meeting at the July 6–7, London, 1998.

6. Constance Sorrento. International unemployment indicators, 1983–1993 // *Monthly, Labor Review*, August 1995, p. 31–50.

7. The European Union Labour Force Survey: Methods and Definitions // Eurostat. 1996, p. 13, 69.

8. Tarptautinė darbo organizacija. Tarptautinės darbo tarnybos Statistikos biuro elektroninis puslapis: <http://www.ilo.org/public/english/120stat/res/ecacpop.htm>

THE COMPARABILITY OF U. S. AND EU UNEMPLOYMENT RATES

Rūta Kropienė

S u m m a r y

Unemployment indicators in a two world's largest economies play a very important role for policymakers, researchers and the market participants. During the last decade substantial progress has been made in the area of harmonizing of the unemployment indicators in the EU and the US, however some methodological differences still remain making the unemployment levels not fully comparable. The purpose of this article is to review the progress made in area of harmonization and identify how the remaining methodological differences affect the official levels of unemployment. Based

on the data of the year 2000 unemployment surveys in the US and the EU author comes to a conclusion that the differences are minor, but not negligible. If calculated on the base of the US conception the EU unemployment levels would be lower by 0.1–0.7 percentage points for a different countries and by 0.4 percentage points for the whole EU area. This indicates that further progress in the area of harmonization would be beneficial for a greater comparability of unemployment level indicators. As of today some adjustments could be helpful for a better data comparability.

Īteikta 2003 m. sausio mėn.